

Az újító-feltaláló mozgalom 1957. évi eredményei

A tízéves jubileumát ünneplő újítómozgalom az elmúlt évtizedben számottevő hasznot hozott népgazdaságunknak: jelentős mértékben segítette az önköltségcsökkentést, az anyagtakarékosságot és hozzájárult a minőségjavításhoz is. A gazdasági eredményeken túlmenően elősegítette a dolgozók politikai és szakmai fejlődését is, mert a dolgozók újításai révén gondolkodó, cselekvő részeseivé váltak a termelésfejlesztésnek, s a legfejlettebb technika elsajátításával segítettek megoldani a gazdaságvezetés problémáit. Az újítómozgalom 10 éven át töretlenül fejlődött. Visszaesés csak az ellenforradalom hatására mutatkozott, rányomva bélyegét mind az 1956. évi, mind az 1957. évi eredményekre. Az ellenforradalom a mozgalmat szükségtelemnek nyilvánította. Az újítókat több helyen megbélyegezték és támadták. Az ellenforradalom ilyen bomlasztó tevékenységét ideig-óráig, sajnos, siker is koronázta. Ennek következtében 1956 negyedik negyedében úgyszólván pangott az újító-feltaláló tevékenység és az ellenforradalom leverése után is csak nehezen kapott lábra. A helyzetet súlyosbította, hogy 1957-ben az év eleji racionalizálásoknál meggyengítették az újítási szerveket. Így aztán sok helyen gazdátlan maradt a mozgalom.

Ilyen nehéz körülmények közepette indult meg 1957-ben az újítási tevékenység. S hogy egyáltalán újjászületett, az annak köszönhető, hogy szocialista építésünk elmúlt éve alatt mély gyökeret eresztett a dolgozók széles tömegében. A józan, becsületos dolgozók tízezrei továbbra is élni kívántak újítói jogaikkal, az újítások adta lehetőségekkel és nemcsak folyamatban levő javaslatok elintézését követelték az ellenforradalmi munkástanácsoktól, hanem újabb és újabb javaslatok beadásával is igyekeztek elősegíteni a termelés konszolidációját, gazdasági életünk erősödését.

A mozgalom javára szolgált, hogy ezeket a kezdő lépéseket addig soha nem tapasztalt kedvvel és lelkesedéssel támogatták a szakszervezetek, amelyek az Országos Találmányi Hivatallal együtt még a legnehezebb hónapokban munkához láttak. 1957 első fele a küzdelem, a szárnypróbálgatások ideje volt. Nagy lökést adott a mozgalom további fejlődéséhez az 1957. június 23-án megjelent új újítási rendelet, amely sok, addig nehézséget okozó problémát tisztázott, megnövelve az újítói-feltalálói kedvet.

Az 1957-es év lezárásával megállapítható, hogy a mozgalom eredményei — bár ezek nem érték el a korábbi éveket — a körülmények figyelembevételével jónak mondhatók, s különösen figyelemre méltó a mozgalom minőségi javulása.

1957 folyamán a dolgozók ország-szerte 120 579 újítási javaslatot nyújtottak be. Ezek közül több mint 50 százalékot, 66 185 javaslatot el is fogadtak megvalósításra az illetékes szervek. Igen jelentős eredménynek tekinthető, hogy az elfogadott javaslatok 91,3 százalékát be is vezették. (Az elfogadott és bevezetett javaslatok közötti 8,7 százalékos különbség abból ered, hogy a nagyjelentőségű újítások és találmányok bevezetése még mindig huza-vonával jár.)

Az elfogadott javaslatok nagy többségét viszonylag rövid idő alatt alkalmazni kezdik. Érdemes megemlíteni, hogy a bevezetéssel kapcsolatos átfutási idő, amely 1957-ben általában már csak 30—50 nap volt, korábban hosszú hónapokat vett igénybe.

Az átfutási idő ny nagymértvű megrövidülése az új rendelet — a szerződéses elv — érdeme.

1957-ben az újítómozgalom eredményeként — utókalkuláció alapján — 680 millió 089 ezer forint haszon mutatható ki. Ez az összeg az 1956 előtti évekhez viszonyítva mintegy 30 százalékos csökkenést jelent. Azonban, ha figyelembe vesszük az 1956. év végi és az 1957. év eleji állapotokat, ezt az eredményt is igen jelentősnek kell tekinteni. A várható teljes megtakarítás az előkalkuláció szerint 746 318 000 forint lesz.

Az év folyamán újítási díj gyanánt összesen 53 341 000 forintot fizettek ki országosan. Ebben az összegben beemlíthetjük az előkalkuláció alapján folyósított előlegek, az utókalkuláció szerint kifizetett végelszámolások, továbbá az eszmei alapon történő díjazások, valamint a többtermelés, az új cikkek és a munka- és egészségvédelmi újítások után járó újítási díjak. Sajnos, ezeket a tételeket részleteiben kimutatni nem lehet, mert az elmúlt évre vonatkozólag a KSH nem foglalkozott az újítómozgalom adatgyűjtésével, s így megfelelő adatok nem állnak rendelkezésre. Annyi azonban becsülés alapján is megállapítható, hogy a kifizetett újítási díjak mintegy 50 százaléka a többtermelést előmozdító, új cikkek, új termékek, új javaslatokra esik. (Ebből is látható, hogy az új rendelet, az újítók és feltalálók figyelmét a többtermelésre, új cikkek előállítására s ezen keresztül a technika fejlesztésére irányítja.) Nincsen ok attól tartani, hogy a javaslatokat a rendelet szellemétől eltérően túlfizetnék.

Közreműködői díj címén az elmúlt esztendőben 1 597 000 forintot fizettek ki. Az összeg a kifizetett újítási díjak 3 százaléka. Ez azt mutatja, hogy

a közreműködői díjjal — a rendelet adta lehetőségek ellenére — a legtöbb helyen még mindig nem élnek, ami természetesen hátráltatja a nagy jelentőségű újítások és találmányok bevezetését.

Az újítómozgalom minőségi javulását szemléltetően mutatja, hogy 1957-ben az egy megvalósított javaslatra eső gazdasági eredmény elérte a 12 350 forintot, míg az egy javaslatra eső megtakarítás 1954-ben 10 600, 1955-ben 8600 forint, 1956-ban pedig csak 6100 forint volt. S ehhez tegyük hozzá, hogy ma már igen sok üzemben feladattervekkel igyekeznek tervszerűsíteni a mozgalmat.

A dolog természeténél fogva a legjobb számszerű eredményt a KGM érte el. Itt a dolgozók az év folyamán 39 745 újítási javaslatot nyújtottak be, az országosan benyújtott javaslatok 30 százalékát. A javaslatokból 23 348-at fogadtak el, és ennek 92,8 százalékát: 21 658-at vezettek be. Sajnos, itt is még szép számmal található nagyjelentőségű újítások és találmányok, amelyeknek alkalmazása késedelmet szenved.

A mozgalom a KGM-nél az utókalkuláció alapján 219 505 000 forintot eredményezett. Az elő- és utókalkuláció alapján újítási díjként 22 millió 752 ezer forintot fizettek ki (4,8%). Közreműködői díj címén 517 700 forintot folyósítottak, amely összeg alig éri el a kifizetett újítási díjak 2,5 százalékát. Ebből is megállapítható, hogy nem éltek megfelelően a közreműködői díjak adta lehetőségekkel.

A tárca eredményét jelentősen elősegítette a Vasas Szakszervezet támogatása. Az év folyamán egész sereg újítási ankétot tartottak, újítói tevékenységre mozgósítva a dolgozókat, amire nagy szükség is volt, mert a minisztériumi újítási szervek az év elején úgy meggyöngyültek, hogy irányító, szervező tevékenységüknek eleget tenni magukban képtelenek lettek volna.

A tárcához tartozó üzemek dolgozói nagyjelentőségű újítások egész sorával járultak hozzá népgazdaságunk erősítéséhez. A Lenin Kohászati Műveknél például 15 millió forinttal csökkentették a nyersvas gyártási költségét. A Dunai Vasműben — többek között — három több milliós javaslat is született. Az egyik a szénmosás során a szénkihozatal javítására, a másik a nyersvasnak a nagyolvasztón kívüli kén-telenítésére, a harmadik pedig a vörösiszap kohósítására irányul. A három javaslat összesen 24—25 millió forint hasznot hoz a népgazdaságnak.

Kiváló eredményekkel büszkélkedhet az Egyesült Izzó is. Itt nagyjelentőségű újítás a szennyezett alkohol gyáron belüli megtisztítása, ami 1 500 000 forint önköltségcsökkentést jelent. A lámpabeforrasztó gépen oxigén bevezetése révén 600 ezer lámpa gyártásával növelték a kapacitást. Az újítás évi 780 ezer forint megtakarítást eredményez. Komoly eredményekről lehet beszélni még az Ózdi Kohászati Üzemeknél, a Ganz Vagonban, a Beloianisz Gyárban, a Borsodnádasi Lemezgyárban és sok más üzemben.

Az eredmények még nagyobbak lehetnek volna, ha orvosolják a szervezeti hiányosságokat.

Az újítási előadók mind a minisztériumban, mind az igazgatóságokon mellékfoglalkozásként végzik újítási munkájukat. A népgazdaság jól felfogott érdeke, az újítómozgalom sikeres fejlesztése mind sürgetőbben követeli ennek az állapotnak sürgős megváltoztatását.

A KGM után a legnagyobb megtakarítást a Könnyűipari Minisztérium területén dolgozó újítók érték el. Az év folyamán 16 300 javaslatot nyújtottak be, ebből 9893-at már elfogadtak és 8930-at — a javaslatok 90 százalékát — be is vezettek. Az elfogadott javaslatok előkalkulált népgazdasági eredménye 67 120 000 forint. Az utókalkuláció alapján a megtakarítás 58 978 000 forint. Erre a két összegre 6 757 000 forint újítási díjat fizettek ki, ami kb. 5 százalékának felel meg.

Közreműködői díj címén úgyszólván egy fillért sem fizettek.

A tárcsa eredményes munkájának ro-

vására megy, hogy itt is csak egy beosztott foglalkozik központilag az újítómozgalommal.

A KIM üzemeiben is igen komoly újítások születtek az elmúlt évben. A Kőbányai Fonógyárban megoldották a perlon hazai gépeken történő fonását. Eddig a perlonfonalakat jelentős devizáért külföldről hozták be. Az eljárás egy év alatt több, mint 45 ezer dollár megtakarítást hozott. Nagyjelentőségű javaslat az „Allványról szövés”, amelyet az Új-szegedi Kenderszövő Vállalat dolgozói nyújtottak be. Ez az újítás évente 100 000 forint megtakarítást jelent. Milliók megtakarítást jelentő újítást adtak be a Szigetvári Cipőgyárban is, ahol az újítók olyan marógépet szerkesztettek, amelyen minden cipőmodell elkészíthető „rákformázás” nélkül is. És még sorolhat-

nánk az értékesnél értékesebb újításokat.

Igen jó eredményeket ért el a NIM Vegyipari Főosztálya is. A benyújtott 12 114 javaslatból 6830-at fogadtak el és 6222-t vezettek be. Az utókalkulált gazdasági eredmény 131 182 000 forint volt. Itt feltűnő, hogy az elfogadott javaslatok viszonylagos alacsonyabb számához képest magas a gazdasági eredmény. Az ok: valóban nagyjelentőségű újításokkal és találmányokkal segítik a vegyipari dolgozók a népgazdaságot. A kifizetett díjak összege 8 876 000 forint volt, az elő- és utókalkulált összegek mintegy 6 százaléka. E tárcsa területén éltek a legbátrabban a közreműködői díjjal: ilyen címen körülbelül 500 ezer forintot fizettek ki a 355 közreműködőnek.

A minisztériumok további sorrendje:

	Benyújtott jav.	Elfog. jav.	Oyakorlatba vett jav.	Gazdasági eredmény utókalk. Ft	Újítók díja Ft	Közreműködői díj Ft
Élelm. Min.	9657	5564	4870	49 430 000	3 186 000	280 000
É. M.	6436	3591	3184	44 221 700	3 144 200	91 000
Szénb.	4827	2436	2194	43 664 000	8 876 200	355 000
MÁV	7222	2947	2730	12 848 100	1 087 500	54 000

Ebben a felsorolásban feltűnő, hogy a MÁV-nál a benyújtott javaslatoknak csak mintegy 40 százalékát fogadták el. Az utókalkuláció alapján számított népgazdasági eredmény is alacsony volt az államvasutaknál. Az előző évekhez képest tehát visszaesés mutatkozik. Hasonló jelenség tapasztalható az építésügy és a szénbányászat terén is.

A fentiekén kívül dicsérendő munkát végeztek a belkereskedelem és — ha figyelembe vesszük a területi nehézségeket — az egészségügy és a művelődési tárcsa dolgozói. Eredményeik azt bizonyítják, hogy az újítók tevékenysége nemcsak az ipar, hanem a kereskedelem, az egészségügy és a kultúra terén is szükséges és lehetséges.

Az újítómozgalom 1957. évi eredményei alapján megállapítható, hogy a mozgalom mind volumenében, mind összecszerúségében csak mintegy 70 százaléka az 1955. évének. Tehát még igen sok a tennivaló. Az idén megtartandó üzemi, iparági és országos konferenciák feladata a mozgalom további erősítése, eredményesebbé tétele. Az a munka, amit a dolgozók, a szakszervezeti aktívák a mozgalom érdekében a legnehezebb időben végeztek, biztosíték arra, hogy a mozgalom még igen sok kiváló eredménnyel fogja segíteni szocialista építésünket, népgazdaságunk további fejlődését.

Vermes Zoltán

Műanyagtechnika Ktsz

Budapest, VII., Peterdy u. 6

Telefon: 428-966, 228-650

GYÁRTMÁNYAINK:

PVC foliák
„ műszaki csövek
„ szalagok
„ divatóvek

műszaki gumiárúk
műszaki fröccsárúk
műanyag játékok

Falfestő henger és etető
vasporkúp